

 Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

[\(/\)](#)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

 [\(/\)](#) > **Romaner** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner>)

> **Bøger** (<https://www.historie-online.dk/boger>) > **Anmeldelser** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> **Ræveår**

Ræveår

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 576

Del artikel: **f**

([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[u=https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[5-5/romaner/raeveaar](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)) **t**

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=.Aktiviteten%20kan%20ses%20p%C3%A5%20https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[status=. Aktiviteten kan ses](https://twitter.com/home?status=.Aktiviteten%20kan%20ses%20p%C3%A5%20https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[på https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)

[5-5/romaner/raeveaar](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar&title=)

[mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar&title=)

[5-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar&title=)

[5/romaner/raeveaar&title=\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/raeveaar&title=)

Af Jytte Kjær Schou

En fængslende historisk roman om det barske kvindeliv i en fattig egn af Læsø i slutningen af 1700-tallet.

Anne Lise Marstrand-Jørgensen er bl.a. kendt for sine prisbelønnede historiske romaner om Hildegard af Bingen og Margrete I. Ræveår er en fremragende kollektiv roman, hvor barsk realisme og magi fletter sig ind i hinanden. Vi følger en gruppe kvinder på den yderste sandede del af Læsø i året 1780. Halvdelen af året eller længere er de alene, mens mændene er på havet, og skal klare både at passe børn og husholdning, samtidig med at de skal sørge for husdyrene og dyrke de sandede marker. De er nødt til at supplere med, hvad de kan finde i naturen af bær, strandkål m.m. og ikke mindst den nyttige tang. Strandinger giver også et kærkomment tilskud, men desuden besværet med at huse de skibbrudne. Et slidsomt liv, der følger årtiderne.

Det overnaturlige element sørger hunræven for. Hun lever både et helt almindeligt ræveliv, og parallelt hermed blander hun sig på mystisk vis i kvindernes liv. Nogle belønner hun, og andre straffer hun efter fortjeneste. Hun følger med i alt og færdes næsten usynligt blandt kvinderne. Sproget er sanseligt og malende i beskrivelsen af naturen og årtidernes skiften, men ikke mindst når det gælder rævens hemmelige liv, som f.eks. når hun er i brunst: "Rød, gylden, blå skumring, alt løbes over ende af vintermørke. Sort i sort, kun sneen som bund, lyden af skår, når frosthimlen brister, skriget er anderledes i nat, halen vil bestemme, hun svulmer op, dunker og slår sig ind mod ham, rasende over hans langsomhed. Og så endelig er han over hende med sin snerren, hendes pels er våd af hans bid, fuldkommenheden ved et øjeblik ikke at være alene i sin krop".

Der er masser af lokalkolorit i romanen. Man mærker tydeligt, at forfatteren har sat sig grundigt ind i det lokalhistoriske. Hun skriver bl.a. om særlige egnsretter og om arbejdsprocesser, der er karakteristiske for Læsø, som f.eks. tængning, dvs. opførelsen af de tangtage, der brugtes på Læsø. Tangen var en gratis og vigtig ressource, der også kunne bruges til gødning, dyrefoder og madrasfyld. Kvindernes mange gøremål beskrives realistisk og i mange detaljer, uden at det på nogen måde virker omstændeligt. At kunne følge med i deres daglige liv bringer tværtimod kvinderne tættere på læseren. Uden sammenligning i øvrigt kommer jeg til at tænke på Laura Ingalls Wilders Laura-bøger, hvor de forskellige arbejdsprocesser også beskrives omhyggeligt uden at trætte læseren.

Kvinderne Signe, Frida, Nielsine, Kirsten Abelone, Margrete, Dorte og Johanne har hver deres at slå med, men de er knyttet sammen i et særligt kvindefællesskab. De kender alle til tab, død, håb og længsel. Døden er altid nærværende. Havet er en farlig arbejdsplads, der kan tage fædre og voksne sønner og efterlade kvinderne uden en grav at søge hen til. Kvinder kan dø af barselsfeber, og børnedødeligheden er høj. Det er hjerteskræende at læse om de engleskjorter, de gravide kvinder syr, i tilfældet af at det nyfødte barn skulle dø. Kvinderne bærer på hemmeligheder, som de frygter, kan bruges mod dem, men de kan også knytte kvinderne tættere sammen. Der er f.eks. det lille vanskabte lig at et spædbarn, som ræven ikke vil røre, men hvem er moderen? Ikke alt tåler at blive sagt direkte, men kvinderne er mestre i antydningens kunst.

Signe er lidt af en outsider. Hun er anderledes, og selv om hun deltager i det nødvendige arbejdsfællesskab, er hun ikke en fast del af det sociale fællesskab, som f.eks. de strikkeaftener, hvor kvinderne samles på skift hos hinanden for at spare på tællelysene, men i lige så høj grad for at dele deres erfaringer og tale ud om det, der berører kvinderne som mænd og sex. Det er ikke ualmindeligt i det lille samfund, at kvinder får et barn uden for ægteskab, og der er en husbond, der forgriber sig på sine tjenestepiger. Det er kvinderne, der står med skammen, mens manden kan sværge sig fri. Her er kvindekollektivet på kvindernes side.

Det lille samfund er gennemsyret af overtro, og da ræven angiveligt redder to unges liv, da de er strandet i en snestorm, ved at lægge sig mellem dem og varme dem, vækker det ikke taknemmelighed hos alle kvinder. Abelone benytter lejligheden til at sætte gang i sladder om Signe, som hun mistænker for at være en heks, der kan omskabe sig til en ræv. Selv om ikke alle kvinder deltager i sladder, fjerner den Signe endnu mere fra fællesskabet. I sin ensomhed giver hun efter for den skibbrudne kaptajnlojtnants tilnærmelser og oplever en kortvarig lidenskabelig tid. Først da hun er blevet svigtet af ham, efter hun er blevet gravid, skifter stemningen totalt. Kvinderne slutter solidarisk op om Signe og hjælper hende, så godt de kan, og optager hende i kvindefællesskabet. Hendes lille nyfødte datter bliver et nyt medlem af det stærke kvindekollektiv.

[Historie-online.dk, den 27. november 2024]

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<https://www.historie-online.dk/boger/knacker-og-enkeland>) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/klosterbarnet-slaegten-bd-5>) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/indtoget-i-kautokeino>)